

RICHTLIJNEN VOOR MILIEUEFFECTRAPPORT
V.O.F. Relou-Gludemans
Blaarpeelweg ongenummerd, WM 3848

1959-22

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	ACHTERGRONDEN	4
2.1	Doel	4
2.2	Wettelijk kader en beleidskader	4
3	VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	5
3.1	Inleiding	
3.2	Voorgenomen activiteit	5
3.3	Referentiesituatie	5
3.4	Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA)	5
3.5	Alternatieven	6
4	MILIEUASPECTEN	7
4.1	Algemene opmerkingen	7
4.2	Ammoniak	7
4.3	Geurhinder	7
4.4	Luchtkwaliteit	8
5	OVERIGE ASPECTEN	9
5.1	Geluid en verkeer	9
5.2	Klimaat en energie	9
5.3	Veiligheid	9
5.4	Veewetziekten	9
5.5	Water	9
5.6	Natuur	10
5.5	Landschap en cultuurhistorie	10
6	OVERIGE PUNTEN	11
6.1	Algemeen	11
6.2	Evaluatieprogramma	11

1 INLEIDING

Het doel van deze richtlijnen is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

V.O.F. Relou-Gludemans is voornemens haar varkenshouderij te verplaatsen naar Blaarpeelweg ongenummerd in De Rips. Op de nieuwe locatie zullen 160 kraamzeugen, 567 guste/dragende zeugen, 2 beren, 24 opfokzeugen, 2560 gespeende biggen en 5184 vleesvarkens. De bestaande inrichting van V.O.F. Relou-Gludemans op de locatie Heibloem 3a wordt beëindigd.

Voor het in werking brengen van de voorgenomen activiteit is een vergunning van de Wet milieubeheer (Wm) nodig. Op grond van categorie C. 14 van het Besluit Milieueffectrapportage (m.e.r.) is deze activiteit m.e.r.-plichtig. Ten behoeve van de besluitvorming op de door V.O.F. Relou-Gludemans in te dienen Wm-vergunningaanvraag dient daarom een m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gemert-Bakel is bevoegd gezag in het kader van de Wet milieubeheer.

De m.e.r.-procedure is van start gegaan met de ontvangst op 3 juli 2007 van de door V.O.F. Relou-Gludemans opgestelde Startnotitie voor het milieu-effectrapport (MER).

Bij brief van 16 juli 2007 hebben wij de Commissie voor de milieueffectrapportage verzocht ons te adviseren over de te geven richtlijnen voor het MER.

De Startnotitie is op 18 juli 2007 gepubliceerd in de het Gemerts nieuwsblad. Gedurende 6 weken is eenieder in de gelegenheid gesteld om te reageren op de ter inzage liggende Startnotitie. Er is een inspraakreactie ontvangen. Deze is tijdig binnengekomen en daarom ontvankelijk. De reactie, zover als van toepassing op het MER is betrokken in de richtlijnen.

Op 31 augustus 2007 hebben wij het advies van de Commissie ontvangen.

Het advies van de Commissie heeft als basis gediend voor de nu voorliggende richtlijnen. Bij de richtlijnen hebben wij rekening gehouden met de inhoud van de Startnotitie. Dit in die zin dat deze richtlijnen in combinatie met de Startnotitie moet worden gelezen. Onderwerpen die al goed in de Startnotitie zijn behandeld komen in de richtlijnen niet verder expliciet meer aan bod. Volstaan wordt met verwijzing naar de Startnotitie.

2 ACHTERGRONDEN

2.1 Doel

De aanleiding en motivering van het initiatief staan beschreven in hoofdstuk 2 van de Startnotitie. Dit kan worden overgenomen in de MER.

2.2 Wettelijk kader en beleidskader

In hoofdstuk 3 en 4 van de Startnotitie wordt informatie gegeven over de procedures en het bestaande wettelijke en beleidskader in het kader van milieubeheer, ruimtelijke ordening en overige wet- en regelgeving. De beschrijving van beleid en regelgeving schiet op de volgende onderdelen te kort:

- Besluit luchtkwaliteit 2005;
- Wet geurhinder en veehouderij;
- Nota Gebiedsgericht agrarisch geurbeleid gemeente Gemert-Bakel;
- Nota geluid voor bedrijven Gemert-Bakel;

Deze dienen expliciet in de MER behandeld te worden.

In het MER moet dit wettelijk kader en het beleidskader worden uitgewerkt voor de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen.

Hierbij dient rekening gehouden te worden met:

- de voorziene veranderingen van de bij de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) behorende regelingen (zoals het Besluit huisvesting) en
- de IPPC-omgevingstoets¹. Ga hierbij ook in op de BREF² voor de intensieve veehouderijen en de overige documenten uit de Regeling aanwijzing BBT-documenten.

¹ Dit volgt uit de van toepassing zijnde IPPC-richtlijn. IPPC is een afkorting van Integrated Prevention Pollution and Control. het van toepassing zijn van deze richtlijn betekent dat emission naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperkt.

² Deze BREF (Best available technology reference document) is gebaseerd op de IPPC-richtlijn.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Inleiding

In de Startnotitie wordt in de hoofdstukken 2 en 5 een beschrijving gegeven van het voornemen.

Het voorkeursalternatief en de andere alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waarin bebouwing en ecologisch gevoelige gebieden opgenomen zijn, moeten onderdeel vormen van de beschrijving.

3.2 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit moet in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen heeft voor het milieu. Een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waarin bebouwing en ecologisch gevoelige gebieden opgenomen zijn, moet onderdeel uitmaken van de beschrijving.

In het MER dient een eenduidige beschrijving van de activiteit opgenomen te worden:

- beschrijf het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- beschrijf de uitvoering van de inrichting, inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen³ rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en het gekozen voersysteem;
- geef de plaatsing en hoogte van de emissiepunten aan en in geval van de toepassing van luchtwassers ook de dimensionering van het luchtafzuig- en luchtwassersysteem, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Verder dient middels een detailtekening met maatvoering te worden aangegeven hoe de luchtsnelheid in de luchtwasser wordt verhoogd. Geef de milieuvor- en nadelen van het toe te passen systeem.
- geef aan hoe de dieren worden gevoerd (droog- of brijvoer) en of er naast mengvoer ook andere voedercomponenten worden aangevoerd.
- maak gebruik van een duidelijke tekening van de stallen, inrichting en installaties, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moet de geïmplementeerde code uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) worden aangegeven.

Ter ondersteuning van helderheid van de procedure dient in het MER een overzicht opgenomen te worden van de beoogde fasering en planning.

3.3 Referentiesituatie

De milieueffecten van het voornemen moeten vergeleken worden met de huidige milieubelasting op de projectlocatie; de referentiesituatie is het huidige gebruik op de locatie.

Aangezien er nu nog geen veehouderij op deze locatie is gevestigd, is vrijwel iedere ingreep een verslechtering van de plaatselijke milieusituatie. Daarom is van groot belang om in de beschrijving van de voorgenomen activiteit expliciet te maken wat de initiatiefnemer aan maatregelen treft om de milieueffecten te minimaliseren.

Aangezien het voornemen een verplaatsing betreft, kunnen ter toelichting ook de milieueffecten van de activiteit(en) op de huidige locatie betrokken worden in de alternatievergelijking.

3.4 Meest Milieuvriendelijke alternatief (MMA)

In de MER dient het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uitgewerkt te worden. Het MMA moet uitgaan van de technisch gezien maximaal haalbare mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Dit kan verder gaan dan de inzichten in de huidige beoordelingskaders. Ook moet het MMA realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Besteedt bij de ontwikkeling van het MMA primair aandacht aan de maximale reductie van ammoniak, geur en stof. Ga daarbij in op de volgende maatregelen:

- toepassing van een combinatieluchtwasser waarin een combinatie van ammoniak, geur en fijn stof met een hoog rendement kan worden verwijderd;

- zondanige plaatsing van de emissiepunten, zowel in verticale als in het horizontale vlak, dat de geurhinder zo laag mogelijk is;
 - een emissiearm huisvestingssysteem, in combinatie met een luchtwasser.
- Betrek in de uitwerking van het MMA ook het aspect dierwelzijn.

Omschrijf duidelijk het MMA en de keuzes die hebben geleid tot het MMA in de MER.

3.5 Alternatieven

De startnotitie beschrijft het voornemen. Een toegevoegde waarde van een MER is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van het Voorkeursalternatief ten opzichte van een Meest Milieuvriendelijke alternatief (MMA) (en eventuele andere alternatieven) en een referentiesituatie.

Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, danwel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid. Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

Alle alternatieven dienen te voldoen aan de eisen van de IPPC-richtlijn. De belangrijkste eis uit deze richtlijn en de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT)⁴ worden toegepast. Hierbij dienen alle BBT-maatregelen uit de van toepassing zijnde BBT-documenten conform de Regeling aanwijzing BBT-documenten te worden beschouwd.

Hoewel geen verplicht onderdeel van de MER adviseren wij om inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven.

Geadviseerd wordt om in een visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieu-informatie goed terug te vinden is. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt.

³ Hierbij dient rekening gehouden te worden met het Varkensbesluit.

⁴ Op basis van de Engelse term wordt ook wel gesproken van het BAT-vereiste ("best available techniques"). Dit begrip is opgenomen in Wm artikel 8.11, lid 3. Bij de bepaling van BBT voor inrichtingen, bij het verlenen van vergunningen, dient het bevoegd gezag gebruik te maken van het afwegingskader uit het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb), artikel 5a.1 (Stb. 2005, 527)

4 MILIEUASPECTEN

4.1 Algemene opmerkingen

Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bepaal de ernst van de gevolgen voor het milieu in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigerende en compenserende maatregelen⁵;
- per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciet moet aandacht worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur⁶;
- gevolgen kunnen zowel positief als negatief van aard zijn.

Geef van de verschillende alternatieven kwantitatief het effect aan op ammoniak, geur, fijn stof en geluid. Voor de overige punten kan volstaan worden met een kwalitatieve beschrijving van de effecten.

4.2 Ammoniak

In het MER moet worden aangegeven waar de voor verzuring gevoelige gebieden⁷ liggen, wat de afstand tot het bedrijf is, of hier sprake is van nadelige gevolgen van het voornemen en in het bijzonder of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor de Natura-2000 gebieden. Er dient in het bijzonder ingegaan te worden op het gebied De Stippelberg en Natura-2000 gebied Deumesche- en Mariapeel. Geef in het MER aan of de alternatieven effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de natuurdoeltypen van de natuurgebieden, en zoja: welke. Beschrijf daartoe in het MER:

- de te verwachten achtergronddepositie van de omliggende natuurgebieden volgens de autonome ontwikkeling. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie de gegevens van het RIVM en (indien beschikbaar) de gegevens van de provincie Noord Brabant;
- de autonome ontwikkeling van de ammoniakemissie en toekomstige ammoniakemissie van het bedrijf bij de verschillende alternatieven;
- de instandhoudingsdoelstellingen en kritische depositiewaarden voor de beoogde natuurdoeltypen in de natuurgebieden;
- de door het bedrijf veroorzaakte ammoniakdepositie op de voor verzuring gevoelige gebieden bij uitvoering van de alternatieven. Geef specifiek voor Natura-2000 gebied Deumesche- en Mariapeel via een verspreidingsmodel aan welke ammoniakdepositie te verwachten is. Maak hierbij gebruik van het verspreidingsmodel welke specifiek is ontwikkeld voor de emissie van ammoniak.

4.3 Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting van de gevoelige objecten in odour units. Doe dit volgens de in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) aangegeven rekenmethode. Getoetst dient te worden op basis van de bij gemeentelijke verordening volgens artikel 6 Wgv vastgestelde normen;
- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak daarbij een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen;
- ga in op de hoeveelheid en de keuze van het soort voer (zoals natte of droge bijproducten) en de gevolgen hiervan.

⁵ Bij mitigeren kan gedacht worden aan het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van het bedrijf, of het verminderen van geluidemissie door inpassing laden en lossen. Een voorbeeld van compensatie is het aanvullen van verloren natuur met nieuwe aan te leggen natuur.

⁶ Het gaat hierbij met name om de achtergronddepositie van ammoniak.

⁷ Hieronder verstaan we de kwetsbare gebieden uit de Wav, als ook de voor verzuring gevoelige gebieden die niet onder de Wav vallen. Dit laatste is nodig omdat niet duidelijk is of vereisten hieromtrent uit de IPPC-richtlijn geheel in de Wav zijn geïmplementeerd.

Op 28 juni 2007 is de Nota Gebiedsgericht agrarisch geurbeleid door de gemeenteraad van Gemert-Bakel vastgesteld. V-Stacks-gebied is een verspreidingsmodel die de verspreiding van geur vanuit meerder veehouderijbedrijven in een gebied berekend. Het rekenresultaat is de achtergrondbeslating aan geur op in de nabije omgeving gelegen geurgevoelige objecten en gridpunten. In deze berekening is rekening gehouden met veehouderijen waarvan de omvang en locatie (bij benadering) bekend is. Indien gewenst kan voor het MER van deze gegevens gebruikt gemaakt worden.

4.4 Luchtkwaliteit

Beschrijf in het MER op kwantitatieve wijze:

- de achtergrondconcentratie in de directe omgeving van het bedrijf⁸;
- de grootte en verandering van de stofemissies door het initiatief, inclusief verkeersbewegingen;
- de bijdrage van de stofemissies aan fijn stof (PM10) concentraties in de lucht in de omgeving van het bedrijf, beginnende op de grens van de inrichting;
- en in het geval van overschrijding van de grenswaarden, de mogelijke maatregelen om de stofemissies te reduceren zodat ze voldoen aan de eisen zoals gesteld in Besluit luchtkwaliteit 2005.

Toets, indien uit deze beschrijving niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de normen uit het Besluit luchtkwaliteit 2005 overschreden zullen worden, de luchtconcentraties die optreden door het voornemen en de resp. alternatieven daarvoor aan de normen uit het Besluit luchtkwaliteit 2005.

Beschrijf daartoe:

- de ligging en grootte (in ha.) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden⁹;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere bestemmingen.

Een modelberekening op basis van een verspreidingsmodel is nodig voor de toetsing aan de eisen van het Besluit luchtkwaliteit 2005. Deze berekeningen moeten worden uitgevoerd conform het Meet- en rekenvoorschrift Bevoegdheden Luchtkwaliteit van het Ministerie voor Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM, oktober 2006). Aannemelijk moet worden gemaakt dat het project realiseerbaar is binnen de eisen van het Besluit luchtkwaliteit 2005¹⁰.

⁸ Geadviseerd wordt om hierbij gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

⁹ Deze informatie is niet relevant voor de toetsing aan de grenswaarden en plandrempels uit het Blk 2005. Deze gelden immers voor de buitenlucht in zijn algemeenheid (m.u.v. arbeidsplaatsen, waarop de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing is). Voor het verkrijgen van inzicht in de mogelijke gezondheidseffecten achten wij het van belang ook inzicht te geven in de mate van blootstelling van de bevolking. Gevoelige bestemmingen zijn woningen, scholen, ziekenhuizen, scholen, speeltuinen en sportvelden.

¹⁰ Vanwege de heersende problematiek t.a.v. fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn stof zijn, wordt fijn stof (PM10) met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit het Blk 2005 moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen.

5 OVERIGE ASPECTEN

5.1 Geluid en verkeer

Breng in het MER de geluidseffecten van het voornemen in beeld en geef aan in welke mate dit gevolgen heeft voor de omgeving. Ga daarbij minimaal in op:

- * de geluidsemissies voor dag-, avond- en nachtperiode, voor:
 - een representatieve bedrijfssituatie inclusief het transport van mes en de geluidsproductie van de voerinstallaties;
 - een regelmatige afwijking van de representatieve bedrijfssituatie (zoals bijvoorbeeld het laden of lossen van varkens);
 - incidentele bedrijfssituaties. Geef aan hoe vaak deze laatste zich voor kunnen doen;
- * de mate waarin geluidsemissies hinder kunnen veroorzaken, vooral waar de emissies boven de richtwaarden (kunnen) uitkomen.

Beschrijf in het MER welke transporten worden verwacht. Maak daarin onderscheid in de reguliere bedrijfsvoering, maar benoem ook de transportbewegingen tijdens piekmomenten door bijvoorbeeld seizoensdrukke. Ga in op de geluidseffecten van het voornemen door de extra verkeersbewegingen die de voorgenomen activiteit met zich meebrengt. Kijk in het bijzonder naar het effect van deze verkeersbewegingen (bijvoorbeeld remmend en optrekkend vrachtverkeer). Ga daarbij minimaal in op de geluidsemissies voor de dag-, avond- en nachtperiode.

5.2 Klimaat en energie

Geef aan in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Betrek hierbij naast onderstaande aspecten rond energieverbruik in ieder geval CO₂-zuinig bouwen en de wijze en duur van de mestopslag, aangezien mestopslag veel uitstoot van CO₂ en CH₄ kan veroorzaken.

Geef in het MER de energiehuishouding voor het voorkeursalternatief en het MMA in hoofdlijnen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en beschrijf indien aan de orde de te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht.

5.3 Veiligheid

Ga in de beschrijving van de veiligheid in op de opslag en verwerking van zuur, waarbij speciale opslagvoorzieningen van het zuur en de opslag en verwerking van spuiwater (de wijze van verwerking/afvoer en de hoeveelheid spuiwater) ten behoeve van de chemische of combinatieluchtwassers worden besproken.

Geef zo goed mogelijk de kans weer op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zo veel mogelijk te beperken.

5.4 Veewetziekten

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van veewetziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen het bedrijf dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook in relatie tot de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

5.5 Water

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem in beeld¹¹. Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterinfiltratie in het gebied. Breng hiervoor de waterdoorlatendheid van de bodem in beeld;
- de maatregelen waarmee gewaarborgd wordt dat afstromend hemelwater schoon blijft.
- de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers¹².

¹¹ In inspraakreactie nr. 1 geeft het Waterschap Aa en Maas terecht aan dat de effecten van het voornemen op het watersysteem in het MER in beeld gebracht moet worden.

¹² Deze dienen om vertraagde lozing van hemelwater dat niet kan worden geïnfiltreerd in de bodem te bewerkstelligen.

5.6 Natuur

Beschrijf de mogelijk invloed van het voornemen op de beschermde natuurgebieden, zoals het Natura-2000 gebied Deumesche- en Mariapeel. Het bedrijf kan invloed hebben op een kwetsbaar gebied ook al is het hierin niet gelegen of is het er niet direct naast gelegen (externe werking). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan, evenals de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen danwel ontwikkelingsdoelstellingen. Mocht op grond van objectieve gegevens niet uit te sluiten zijn dat significante gevolgen op het Natura-2000 gebied mogelijk zijn, dan is ook een passende beoordeling nodig op grond van de Natuurbeschermingswetgeving.¹³

Op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) is een aantal planten- en diersoorten beschermd. Ga na of de activiteit zal leiden tot in de Ffw genoemde verboden gedragingen. In het MER kan daartoe worden volstaan met het aangegeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Besteed daarbij ook aandacht aan mitigerende maatregelen.

Geadviseerd wordt om ook de informatie die benodigd is voor een ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw gelijktijdig met het MER te verkrijgen en te presenteren. Dit is niet verplicht, maar biedt de initiatiefnemer de mogelijkheid om ook deze informatie door de Commissie MER te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

Om te bepalen of een ontheffing in het kader van de Ffw nodig is, dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt. Afhankelijk van deze conclusie is er mogelijk een ontheffingsverzoek op grond van artikel 75 Ffw noodzakelijk.

5.7 Landschap en cultuurhistorie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen, zoals bijvoorbeeld oude boerderijen, karakteristieke houtwallen ed. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten. Indien er mogelijk archeologische waarde aanwezig zijn dient dit door middel van inventariserend veldonderzoek verder in beeld worden gebracht. Beschrijf indien aanwezig hoe effecten op archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal kan worden ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie van het toekomstig bedrijf op te nemen.

¹³ Dit dient afgezet te worden tegen de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Let hierbij op dat ook een geringe toename van de ammoniakdepositie van 0,6 mol zuur/ha/jaar een significant gevolg kan betekenen (zie de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 20 september 2006, zaaknr. 200509110/1, LJN AY8489).

6 OVERIGE PUNTEN

6.1 Algemeen

Voor het MER wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen. Op de kaarten moet de ligging en afstand tot kwetsbare natuurgebieden en objecten voor het verblijf van mensen (gevoelig voor geur, geluid etc.) goed worden aangegeven.

6.2 Evaluatieprogramma

het bevoegd gezag moet bij het besluit over de milieuvergunning aangegeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden. Dit dient om de voorspelde effecten en de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Aanbevolen wordt om in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek te geven. Er bestaat een sterke koppeling tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

